

ВАГОМИЙ ВНЕСОК В ІСТОРІЮ ЗООГЕОГРАФІЧНОЇ НАУКИ

Рецензія на монографію М.М. Рогожі «Нариси з історії зоогеографічної науки в Україні (1839-1941). Орнітологічний аспект». – Київ, 2013.

«Історія людської думки і творчості, зокрема історія науки, філософії і техніки, – зазначав В.І. Вернадський, – є не тільки галуззю знання, яка має величезне значення для з'ясування істини, її вивчення необхідне і для вірної оцінки сучасного знання і техніки, і для створення настільки необхідної, особливо у нас, наступності наукової творчості, розуміння значення і неперервності наукової роботи». За останні півстоліття українські історики науки досягли певних успіхів. Ними проаналізовано становлення багатьох важливих галузей природознавства і техніки, доведено до широкого загалу відомості про творчість і життя видатних діячів вітчизняної науки, розкрито основні тенденції розвитку науки і техніки в Україні, створено низку підручників для вищої школи, що знаходять використання в освітянській практиці. Проте в історії вітчизняної науки ще залишилося чимало «білих плям», що чекають на своїх дослідників.

Однією з таких прогалин, досі не досліджених з позицій історії науки, є історія зародження, становлення і розвитку української зоогеографії. Представлена робота є першою спробою детально розглянути означену проблему. Зважаючи на велику кількість та різноманітність представників нашої фауни, автор зосередив свою увагу на розгляді лише однієї зі складових зоології хребетних – орнітології. Зібравши чималий матеріал з вітчизняної орнітологічної зоогеографії, він представив її на тлі загальноосвітніх досягнень, що дозволяє адекватно оцінити надбання в цій галузі українських вчених. Сприйняттю чисельних відомостей, наведе-

них в роботі, допомагає запропонована автором періодизація, завдяки чому складається цілісне уявлення щодо поступу вітчизняної орнітогеографії в часі і просторі, особливостей її розвитку на кожному етапі.

Слід зауважити, що відомості, які містяться в монографії, висновки та рекомендації, зроблені її автором, корисні не тільки для фахівців-зоологів. Як впливає з її сторінок, пізнання певних аспектів орнітології допомагає розвитку різних галузей науки і техніки. Так, сучасні прольотні шляхи іноді дозволяють відновити обриси континентів та морів, поповнюючи відомості з географії, а вивчення будови пташиного тіла може сприяти розробці більш досконалих конструкцій літаків, тобто стає корисним у біоніці та авіаційній техніці.

Проте варто відмітити і певні недоліки рецензованої роботи, що здебільшого стосуються її оформлення. Так, наведені у зносах літературні посилання варто подавати з згідно останнім вимогам ДАК України. Для зручності користування бажано було б скласти іменний покажчик. Також доцільно було додати до списку літератури деякі з праць українських істориків науки, зокрема монографію Ю.О. Храмова щодо наукових шкіл та книгу О.М. Хохлової, присвячену М.В. Шарлеманю.

Однак вказані незначні недоліки не знижують загальної цінності проведеної автором роботи, тому вважаю, що монографія М.М. Рогожі «Нариси з історії зоогеографічної науки в Україні (1839-1941). Орнітологічний аспект» є помітним внеском до арсеналу вітчизняних історико-наукових досліджень.

Зав. кафедри мистецтвознавства, етнічної культури та гуманітарної освіти Мистецького інституту художнього моделювання та дизайну імені Сальвадора Далі, доктор історичних наук, професор С.П. Руда